

Dosarul nr. 2r-276/22
2-21174913-01-2r-31052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – M. Alexei
Instanța de recurs: Curtea de Apel Chișinău – A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila

ÎNCHEIERE

08 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Igor Vignan,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Vignan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei,

împotriva încheierii din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit, în temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă, recursul declarat de Igor Vignan împotriva încheierilor din 01 decembrie 2021 și 06 ianuarie 2022 ale judecătorului Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Maria Alexei,

constată:

La 26 noiembrie 2021, Igor Vignan a depus cerere de chemare în judecată, redactată în limba rusă, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei.

Prin încheierea din 01 decembrie 2021 a judecătorului Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Maria Alexei, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată și s-a acordat potențialului reclamant Igor Vignan termen pentru prezentarea în termen de 10 zile din momentul primirii încheierii a cererii de chemare în judecată și a anexelor la aceasta cu traducere în limba de stat, în temeiul art. 24 alin. (1) coroborat cu art. 167 alin. (1) lit. a) și a¹), precum și art. 171 alin. (1) din Codul de procedură civilă (f.d. 6-7).

Prin încheierea din 06 ianuarie 2022 a judecătorului Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Maria Alexei, s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de Igor Vignan, în temeiul art. 171 alin. (2) din Codul de procedură civilă, din motiv că potențialul reclamant nu a înlăturat neajunsurile în interiorul termenului acordat prin încheierea din 01 decembrie 2021 (f.d. 10).

La 04 februarie 2022, Igor Vignan a declarat recurs, redactat în limba rusă, împotriva încheierilor Judecătoria Chișinău sediul Centru din 01 decembrie 2021 și 06 ianuarie 2022 ale judecătorului Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Maria

Alexei, solicitând casarea acestora și remiterea cauzei într-o instanță de judecată de altă jurisdicție (f.d. 24-27).

Prin încheierea din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit recursul declarat de Igor Vignan împotriva încheierilor din 01 decembrie 2021 și 06 ianuarie 2022 ale judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Maria Alexei, în temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă, deoarece cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) din Codul de procedură civilă (f.d. 44-47).

La 13 mai 2022, Igor Vignan a depus la Curtea Supremă de Justiție cerere de recurs împotriva încheierii din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, redactată în limba rusă (f.d. 52-53 recto-verso).

În conformitate cu art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Igor Vignan urmează a fi restituită din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Colegiul constată că cererea de recurs depusă de Igor Vignan împotriva încheierii din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău este redactată în limba rusă.

La capitolul dat Colegiul învederează că, în conformitate cu art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

În Declarația de Independență din 27 august 1991, Parlamentul Republicii Moldova a proclamat independența țării, cu decretarea limbii române ca limbă de stat.

Conform art. 13 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Astfel, se constată că Preambulul Declarației de Independență și Constituția Republicii Moldova, care sunt două acte fundamentale, concurează referitor la denumirea limbii de stat a Republicii Moldova. Însă, în acest sens, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, a hotărât că în cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează.

Curtea a constatat că prevederea conținută în Declarația de Independență referitoare la limba română ca limbă de stat a Republicii Moldova prevalează asupra prevederii referitoare la limba moldovenească conținute în art. 13 din Constituție.

Deopotrivă, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat – limba română.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română, care este limba de stat a Republicii Moldova.

În această consecvență, instanța de recurs notează că principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în Declarația de Independență a Republicii Moldova, în art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească și art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, impune ca judecarea cauzelor civile să aibă loc în limba oficială a statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82)

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, care este limba română, iar cetățenii-justițiabili care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat.

Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va amâna examinarea recursului și va acorda recurentului Valerii Duca

termen pentru prezentarea cererii de recurs redactate sau cu traducere în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs. Or, în conformitate cu articolul 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Pe cale de consecință, instanța de recurs notează că ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale și a condițiilor de legalitate a cererii de recurs ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție. În acest sens legiuitorul a instituit în procesul civil instituția sancțiunilor procedurale, una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea, ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil. Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de Igor Vignan este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul urmează a fi restituit.

În conformitate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, art. 24 alin. (1), art. 269-270, art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se restituie cererea de recurs depusă de Igor Vignan împotriva încheierii din 28 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Vignan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas